

Lionsmessa:

Fikk pris etter lang kamp for klubben

SIDENE 14 OG 15

Flerbrukshus:

Satser 150 mill. på nytt bygg

SIDE 10

Gjorde klar 3 tonn:

Sender krabben til Sør-Korea

SIDENE 4 OG 5

Finnmærken

MANDAG 13. FEBRUAR 2017 • NR 37 • 119. ÅRGANG • LØSSALG KR. 30,-

ifinnmark.no

Knapt flertall i «rettssaken» i Kirkenes:

Sier nei til olja i Barentshavet

I fjor gikk Greenpeace og Natur og Ungdom til søksmål mot staten fordi de mener oljeleting i Barentshavet sørøst bryter mot Grunnloven. Under Barents Spektakel iscenesatte kunstner Morten Traavik denne rettssaken i en folkedomstol-utgave. Nå er dommen klar.

SIDENE 12 OG 13

Folkedomstolen hørte ikke på ordfører-Rune:

«Dommen» ble ja til å la barentsolja ligge

I en kunstig rettssal, har staten og miljøorganisasjonene kran-glet om oljeutvinning i Barentshavet. Til slutt var dommen klar: Olja skal bli liggende.

OLE-TOMMY PEDERSEN
otp@finnmarken.no

KIRKENES: Dag tre lørdag var dommens dag under kunstner Morten Traaviks prosjekt «Århundredets rettssak», der en folkedomstol ble invitert til å ta stilling til oljeutvinning i Barentshavet.

Publikumsplassene i den utendørs rettssalen var fullsatt hver av de tre dagene, og avstemningen ble jevn. Argumentene fra partene sto helt steilt mot hverandre fra aktors og forsvarers vitner. Og publikum delte seg også ikke så langt over midten.

- Da reiser vi oss for domsavsigelse, sa regissør og administrator Morten Traavik etter at tellekorpsset hadde gjort jobben sin.

Det viste et 60/40-flertall hos publikum. Det ble avgitt 74 stemmer for at å åpne for utvinning er grunnlovsstridig, mens 49 stemte nei.

- Det betyr at utvinningsplanene må stanses med umiddelbar virkning. Det er ingen mulighet for å anke domme fra folkedomstolene videre, avsluttet Traavik, til jubel fra salen.

- Flere ble overbevist

Advokat Morten Grønsvigh, som har jobbet mye med offshore og maritim industri, tok tapet med fatning. For ham ble det en temmelig uvanlig runde i retten, men til tross for sprelske rammer, ble sirkuset balansert med seriøse argumenter fra vitneboksen.

- Egentlig var utfallet overraskende jevnt. Jeg hadde trodd at publikum på en kulturfestival kanskje hadde mer radikale holdninger, og sto mer på miljøbevegelsens side. Men folk som bor her, relaterer seg tydeligvis til dette med mulighet for arbeidsplasser eller tap av jobber.

Samtlige inviterte politikere, med unntak av Sør-Varanger-ordfører Rune Rafaelsen, sa nei til å vitne i saken. Oljebransjen var også skeptisk til at det ble for mye teater. Det syns ikke Grønsvigh.

OLJENS SAK: Ordfører Rune Rafaelsen (Ap) snakket varmt om oljeutvinning i Barentshavet fra vitneboksne.

- Dette var en veldig spennende måte å få belyst problemstillingen på - mye artigere enn en vanlig paneldebatt eller Dagsnytt 18-krangel, sier han.

- Og så hørte jeg fra flere som i utgangspunktet var veldig på miljøbevegelsens side, at de fikk seg en tankevekker da de hørte argumentene for. Sånn sett tror jeg Traavik har fått til det han ville.

- Fullt mulig med CO2-lagring

For miljøorganisasjonene bak søksmålet fins det ingenting som heter miljøvennlig utvinning av olje. De viser til at temperaturen på jorda er på vei opp i ekspressfart, og at bremsene må på.

Motparten er ikke uenig i ak-

kurat det, men mener oljeutvinning i Barentshavet helt fint kan gjøres på en miljøvennlig måte. Dessuten ser de demokratiske problemer med et søksmål som altså også skal opp på ordentlig, hvor domstolene inviteres til å overprøve et flertall i Stortinget.

I hovedsak anførte forsvarers vitner at CO2-lagring er fullt mulig teknologisk, det er bare et spørsmål om penger, altså om samfunnet vil betale det det koster å rydde opp etter seg.

Og en framtid med ringvirkningene av at hundre tusen jobber i oljebransjen forsvinner om ti år dersom det ikke åpnes nye felter, blir også umulig for samfunnet å takle uten å fortsette med utvinning av fossile brensler, påpekte de.

PÅ Plass: Advokat Morten Grønsvigh representerte staten, og Hans Petter Graver miljøbevegelsen under den fiktive rettssaken.

OPPTELLING:

Publikum avga stemmer i urner for å avgjøre om oljeutvinning i Barentshavet strider mot Grunnloven. Det ble det ja for, med 74 mot 49 stemmer.

ALLE FOTO: OLE-TOMMY PEDERSEN

INNKALT: tidligere ministre og representanter for oljebransjen var innkalt som vitner. De som ikke stilte, ble hentet inn på annet vis.

FEIL VEI: Klimaforsker Bjørn Samset har tre punkter å vise til for å forklare at klimaet er på vei feil vei.

ALLE FOTO: OLE-TOMMY PEDERSEN

- Ville du ikke blitt bekymra hvis du gikk opp fra 80 til 100 kilo på et par måneder?

Cicero-forsker Bjørn Samset kom med tre fakta han mener glassklart beviser at klimaet er på vei i feil retning.

OLE-TOMMY PEDERSEN
otp@finnmarken.no

KIRKENES: Samset er kjent som en hardtslående stemme i argumentasjonen for menneskeskapte klimaendringer. Torsdag var han innkalt som ekspertvitne i «Århundrets rettsak» under festivalen Barents Spektakel.

- Vi har sjekket ut alle andre faktorer som kan ha spilt inn, men det er rett og slett ikke noe annet enn våre utslipp som kan være årsaken, sa han engasjert i den utendørs rettsalen bygget av 190 tonn is.

Bjørn Samset jobber som forskningssjef i Cicero, en uavhengig forskningsstiftelse med tilknytning til Universitetet i Oslo.

Dette er Samsets tre fakta-punkter han mener er så ufravikelige at det må ligge til grunn for enhver klimadebatt.

1 Klimaet endrer seg - helt fra toppen av atmosfæren, ned til jorda og nesten helt til havbunnen

- Dette er ikke noe vi regner ut i en klimamodell - det er målinger. Øverst i atmosfæren blir det faktisk litt kaldere, mens ned mot jorda har det blitt en grad varmere på 100 år. Havtemperaturen, polisen, nedbørmengden og havsirkulasjonen endrer seg også. Det er ikke bare overflatetemperaturen på jorda, men hele grunnlaget for sivilisasjonen vår.

Og en grad på hundre år er raskt, selv om det kan høres lite ut, forsikrer han.

MANGE TILHØRERE: Mange har fulgt rettsaken de dagene den har pågått i Kirkenes.

- Da dere var unge var dere små og lette. Så vokste dere, og la og si at du er en passe røslik kar og holder rundt 80 kilo fra sen ungdom til du er rundt 50 år. Så, i løpet av bare to til tre måneder, går vekten rett opp i hundre kilo, og synet og andre ting forfaller også. Ville du vært bekymret?

- En grads oppvarming på hundre år er en fjerdedels istid. Det er kjemperaskt, men vi har ikke sett alle konsekvensene ennå, la han til.

2 Endringene skyldes en forsterket drivhuseffekt

- Det skyldes igjen at der er mer CO2 i atmosfæren enn før. Det har klimaforskere visst i 30-40 år, og siden klima ikke er magi må det ha en grunn. Så vi sjekker sola, har den endret seg? Nei. Enn skyene, havene? Nei, ingen særlig stor endring, sier Samset.

- Og nå har vi sjekket alt, og vi sitter igjen med bare én faktor som har endret seg nok til å forklare hele puslespillet på en gang. Og det er at jorda har fått seg et ekstra boblejakkellag -

det har blitt tjukkere på grunn av at mengden CO2 i atmosfæren har økt med 40 prosent.

3 CO2-en stammer fra vår bruk av fossile brenslers

Samset betegner det som en detektivhistorie å peke ut årsaken.

- Første indisium er at CO2-mengden i atmosfæren har vært stabil de siste åtte-ti tusen årene, det har vi målinger på. Og så begynte den å endre seg omtrent akkurat samtidig som vi begynte å brenne fossile brenslers. Det er et hint, men ikke nok.

Han mener også at mengden ekstra CO2 stemmer godt med hvor mye fossile brenslers menneskeheten har brukt.

- Dette er ikke olje- og gassindustriens feil, jeg skal ikke stå her og rette en finger mot dem. Dette er vår feil. Det er vi som ønsker produktene til industrien. Så hvis vi syns dette er dramatisk, bør vi gjøre noe med det. Det er mer energi i andre kilder - sola har mer av det enn vi noen gang klarer å bruke, avsluttet forskeren.